

Η φιλία των δύο αντρών έχει προκαλέσει κάποια έκπληξη σε αρκετούς – ανάμεσά τους ο Μεσούτ Γιλμάζ, που άκουσε τον Πρωθυπουργό να του λέει «ξέρετε, ένας από τους καλύτερους φίλους μου είναι Τούρκος, ο Μετέ Τουντσί»

Ο Τούρκος φίλος του Κώστα Σημίτη

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: ΕΙΡΗΝΗ Δ. ΚΑΡΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

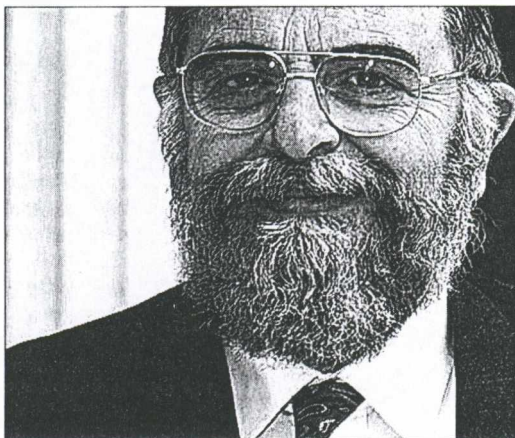
Καντίζει ασαμάντια πουράκια και βαριανασαίνει. Δηλώνει αριστερός και σοσιαλιστής – «είμαι ακόμη», λέει χαμογελώντας. Κι είναι από τους Τούρκους που μιλούν ελεύθερα και για το Κοινοτικό και για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και για το ρόλο του στρατού στη χώρα του. Ο καθηγητής Μετέ Τουντσί είναι ο Τούρκος φίλος ενός Έλληνα καθηγητή – του Κώστα Σημίτη.

Οι δύο άντρες γνωρίστηκαν κι έγιναν φίλοι το 1961, στο London School of Economics, όπου φοιτούσαν και οι δυο. Έκτοτε, η φιλία τους συνεχίστηκε αδιάκοπα – με τηλεφωνήματα, επιστολές και συναντήσεις όποτε γινόταν. Η αλληλογραφία πύκνωσε ιδιαίτερα στη διάρκεια της δικτατορίας, όταν ο νυν Πρωθυπουργός ζούσε στη Γερμανία. Αργότερα, ο κ. Τουντσί υπέστη τη μήνιν των στρατιωτικών δικτατοριών της Τουρκίας κι εκδιώχθηκε από το Πανεπιστήμιο της Άγκυρας.

Η φιλία των δύο αντρών έχει προκαλέσει κάποια έκπληξη σε αρκετούς – ανάμεσά τους ο Μεσούτ Γιλμάζ, που άκουσε τον Πρωθυπουργό να του λέει «ξέρετε, ένας από τους καλύτερους φίλους μου είναι Τούρκος, ο Μετέ Τουντσί».

Καθηγητής της Ιστορίας

Για τον κ. Τουντσί, καθηγητή της Ιστορίας, σήμερα, στο Πανεπιστήμιο Μπιγκί της Κωνσταντινούπολης, η εζήτηση είναι μάλλον απλή. «Ο Κώστας είναι από τους ελάχιστους Έλληνες που έχω γνωρίσει που δεν έχουν – και δεν είχαν ποτέ – καμία απολύτως προκλιμάση έναντι των Τούρκων. Για να είμαι ακριβής, νομίζω ότι εν γένει δεν κατατρέχεται από προκαταλή-

Ο καθηγητής Μετέ Τουντσί, φίλος του Πρωθυπουργού από την εποχή που φοιτούσαν στο Λόντον Σκουλ οφ Εκονόμικς

ψεις – είναι πάντα ένας αυθεντικός συμπατριώτης». Στην Ελλάδα ο κ. Τουντσί έγινε ευρύτερα γνωστός όταν το 1995, λίγο προτού αναδειχθεί στην πρωθυπουργία, ο κ. Σημίτης και το Πάντιο Πανεπιστήμιο τον κάλεσαν στην Αθήνα. Τότε, ωστόσο, μεγαλύτερη αίσθηση είχε δημιουργήσει η ομιλία του κ. Σημίτη, καθώς είχε ευθέως πωσ πρέπει «να ξεπεράσουμε δημοιουργικά τον εθνικισμό, το σοβινισμό που υπάρχει κι από τις δυο πλευρές του Αιγαίου. Η μοίρα των λαών της Ελλάδας και της Τουρκίας είναι κοινή». Πράγματα άκρως αιρετικά – εκείνη την εποχή. Σήμερα, ο κ. Τουντσί θεωρεί πως η επίτευξη των κριτηρίων για την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ένα «αναγκαίο κακό», «μια θυσία» που πρέπει να υποστεί η χώρα του για να συμμετάσχει στην ευρωπαϊκή ευμάρεια. Αλλά ότι η επίτευξη των κριτηρίων – και, κυρίως, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων – είναι κάτι αναγκαίο «για μας, για την Τουρκία την ίδια».

Τα Ίμια

Ενθουσιάζονται τα όσα μεσολάβησαν μετά την ομιλία του στο Πάντιο, ξεχωρίζει την υπόθεση των Ίμίων. «Είμαι σοσιαλιστής και ντεπρόμου πάντα για τον τουρκικό εθνικισμό. Όμως

μέχρι πρόσφατα έβρισκα παρηγοριά στους Έλληνες, που είχαν την τάση να είναι ακόμη πιο σοβινιστές από εμάς. Ωστόσο, έχασα αυτήν την παρηγοριά με τη στάση που υιοθέτησε η υπό την κ. Τσιλέρ τουρκική κυβέρνηση στο θέμα των Ίμίων – Καρνάκ». Για τον κ. καθηγητή, η στρατηγική των κ. Κ. Παπανδρέου και Σημίτη, με το χαμηλό των τόνων έναντι της Τουρκίας – «μας υπερασπίζετε κιόλας καμιά φορά στην Ένωση» – ήταν «μια σοφή μονοψήφια». Και «καμία άλλη πολιτική δε θα μπορούσε να εξυπηρετήσει τα δικά σας εθνικά συμφέροντα καλύτερα».

Αισιόδοξος

Για την τρέχουσα συγκυρία, ο κ. καθηγητής εμφανίζεται μάλλον αισιόδοξος – «είμαι όμως εκ φύσεως αισιόδοξος», σπεύδει να διευκρινίσει. Έχει την αίσθηση ότι η τουρκική κυβέρνηση αποφεύγει πλέον τις απειλές για προσάρτηση των κατεχομένων της Κύπρου στην περίπτωση που η Κύπρος εισέλθει στην Ένωση. Κι όταν τον ρωτούμε εάν πιστεύει πως το Κυπριακό θα λυθεί μέσα στο 2002, χαμογελά αινεματικά: «Νομίζω πως ο μόνος που μπορεί να απαντήσει σε αυτό είναι οι Αμερικανοί».

Κοντά στις τουρκικές θέσεις για τα 12 μίλια

Εκει όπου... γέρονε ελιφρούς προς τις επίσημες τουρκικές θέσεις είναι στο ζήτημα της επέκτασης των χωρικών υδάτων στα 12 μίλια. «Νιώθω άσχημα για το casus belli που έχει περάσει από την τουρκική Βουλή, αλλά οι χάρτες δείχνουν τι συνέπειες θα είχε μια τέτοια επέκταση...»

«Ξέρετε», συνεχίζει, «στην Ελλάδα υπάρχει μια λαθεμένη αντίληψη – ότι η Τουρκία είναι χώρα αναθεωρησιών. Ούτε ο στρατός δε θέλει να αναθεωρηθούν τα ιχθυοντα. Δε θέλουμε τη Μιυιλίγη ή τη Χίο ή κάποιο άλλο νησί. Ιστορικά, άλλωστε, είχαν πάντα πολύ λίγους Τούρκους κατοίκους. Αποκτήσαμε την Ίμβρο και την Τένεδο κι έκτοτε έχουμε βαριά συνείδηση, διότι δείτε ποιά κατέληξαν αυτά τα νησιά. Ακόμη κι αν παίρναμε το Κατελλόριζο, την ίδια μοίρα θα είχε. Τι να το κάνουμε, λοιπόν... Η απάντηση για το Αιγαίο δεν μπορεί να είναι άλλη από το περισσότερο, ακόμη περισσότερο προσέγγιση».

Το 1982, ο Μετέ Τουντσί έστειλε μια επιστολή στον Ανδρέα Παπανδρέου – «η Ελλάδα είχε αποκτήσει σοσιαλιστή πρωθυπουργό». Στ αυτήν του πρότεινε τη δημιουργία ελληνοτουρκικού, τρίγλωσσου Πανεπιστημίου στο Κατελλόριζο. Ο Ανδρέας δεν απάντησε στην επιστολή – κι η πρόταση παραμένει ως ιδέα στο μυαλό του κ. Τουντσί. Περίπου 17 χρόνια αργότερα, όταν ο Κώστας Σημίτης πήγε στην Κωνσταντινούπολη για τη σίνοδο κορυφής του ΟΑΣΕ – ήταν οι παραμονές της επίσκεψης Κλίντον στην Ελλάδα και το Ελσίκι δεν είχε γίνει ακόμη –, ο Πρωθυπουργός σήκωσε το τηλέφωνο και κάλεσε μόνο έναν άνθρωπο – τον Μετέ Τουντσί. Όποιος είχε την τύχη να γνωρίσει τον Τούρκο ιστορικό, στο διήμερο που έμεινε στην Αθήνα για το συνέδριο του ΕΚΕΜ, θα δικαιολογήσει απόλυτα τον «Kostas»...

Για τον καθηγητή, η στρατηγική των Γ. Παπανδρέου και Κ. Σημίτη, με το χαμηλό των τόνων έναντι της Τουρκίας ήταν «μια σοφή μονοψήφια»

Και τα κόμματα θα διαφημίζονται στην τηλεόραση

Παρά τη διαφωνία όλων των άλλων κομμάτων, συμπεριλήφθη τελικά στο νομοσχέδιο για το πολιτικό χρήμα η δυνατότητα αγοράς ραδιοτηλεοπτικού χρόνου από τα κόμματα για τη μετάδοση προεκλογικών διαφημιστικών μηνυμάτων, που δεν μπορεί όμως να υπερβαίνει το 40% των συνολικών εκλογικών δαπανών του κό-

μματος. Στην τελευταία χθεσινή συνεδρίαση της Διακομματικής Επιτροπής αποφασίστηκε να μην επιτρέπεται η μαζική διακίνηση αλληλογραφίας από υποψηφίους βουλευτές με τη χρήση διανομής της κρατικής αλληλογραφίας (πράγμα που απαγορεύει π.χ. στους υπουργούς να στέλνουν φυλλάδια για το έργο τους μέσω

λογαριασμών της ΔΕΗ). Οι λόγοι έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα περιορίστηκαν σε τρεις (αντί των τεσσάρων που υπήρχαν) καθώς η παράβαση των κανόνων ραδιοτηλεοπτικής προβολής από υποψηφίους δεν συνιστά πλέον λόγο έκπτωσης, αλλά τιμωρείται με πρόστιμο από 50 έως 200% της ετήσιας βουλευτικής α-

ποζημίωσης. Τέλος, κατά την προεκλογική περίοδο μπορεί να εμφανίζονται στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα – πέραν των περιορισμών που υπάρχουν – υπουργοί και υφυπουργοί, αλλά το ίδιο δικαίωμα έχουν και οι εκπρόσωποι των κομμάτων που ορίζονται για να απαντούν στις δηλώσεις των πρώτων.